

Proslava Nedjelje Božje riječi u Đakovačko-osječkoj nadbiskupiji

Smjernice za oblikovanje liturgijskih slavlja i katehetski rad

Poštovani,

Katolička Crkva na *Treću nedjelju kroz crkvenu godinu – 21. siječnja 2024.* god slavi **Nedjelju Božje Riječi**. Apostolskim pismom *Aperuit illis¹ (Otvori im oči)* papa Franjo nam je na poseban način na srce stavio važnost Svetog pisma na razini opće Crkve. Mjesnim crkvama se stoga nalaže da toga dana progovore o smislu i važnosti Svetog pisma u životu vjernika. Slijedom smjernica svetog Oca pape Franje te iskustvima cjelogodišnjeg rada ureda za biblijski pastoral naše nadbiskupije upućujemo vam i konkretne prijedloge za slavlje Nedjelje Božje riječi u krilu vaših župnih zajednica (samostana). Valja pri tome navesti da se iste smjernice mogu provesti i u tjednu nakon Nedjelje Božje riječi, a bilo bi poželjno kada bi se iste usvojile u većini svojih dijelova i tijekom cijele pastoralne godine.

Prijedlozi za oblikovanje misnih slavlja na Nedjelju Božje riječi

Na jednoj od sjednica *Katoličke biblijske federacije srednje Europe* bibličari su promišljali o načinima proslave Nedjelje Božje riječi u konkretnim okolnostima župa i zajednica na razini Katoličkih zajednica srednje Europe. Navedena sjednica, a isto tako i promatranje stvarnosti naše Nadbiskupije, polučili su i određene upute koje vam predlažem i ja osobno kao nadbiskupijski povjerenik za biblijski pastoral. Smjernice su slijedeće:

1. Misno slavlje može započeti svečanijom procesijom u kojoj će se na svečani način donijeti i ustoličiti Sveto pismo kao Knjiga Božje Riječi na za to prethodno predviđenom mjestu. To neka bude mjesto na kojemu će svim vjernicima biti vidljivo Sveto pismo. Prikladno je da to bude blizu oltara ili ambona na svojevrsnom stalku za to unaprijed pripremljenom;

---

¹ Cjelokupni tekst dokumenta i kratak sažetak njegovih temeljnih naglasaka se nalazi u drugom priloženom dokumentu za animaciju Nedjelje Božje riječi.

2. Nakon poslušanog evanđeoskog odlomka ili nakon homilije² bilo bi dobro upriličiti vrijeme tišine da sudionicima misnog slavlja Riječ odjekuje u srcima. Tu šutnju bi bilo dobro prije pojasniti te nagovijestiti;
3. Nakon euharistijskog slavlja ili u danima koji slijede ili prethode ovu nedjelju uputno je slavlje Nedjelje Božje riječi obilježiti i nekom biblijskom aktivnošću koja će biti svojevrsni "biblijski agape" na kojemu bi se nastavilo promišljati o važnosti Svetog pisma u životu Crkve;
4. Moguće je isto tako organizirati i izložbu osobnih ili obiteljskih Biblija koje vjernici imaju u svojim kućama;
5. Vjesnik Đakovačko-osječke nadbiskupije u br. 1 (2024.) donosi redoviti prilog za oblikovanje rada u biblijskim zajednicama naše nadbiskupije. Stoga koristimo prigodu da ukažemo na postojanje istih materijala te da vas potaknemo na korištenje istih u radu vaših biblijskih skupina u župi ili samostanu. Uz dopuštenje uredništva tekst prilažemo u privitku i nalazi se u odvojenom dokumentu.
6. Mjesečnik Subotičke biskupije „Zvonik“ u novome broju 1-2024. donosi nam tekst pod naslovom „Važnost Božje riječi u životu vjernika“ autora vlč. Ivana Benakovića. Možda nam i misli ovoga članka rasvijetle važnost Božje riječi u životu Crkve te posluže za pripremu obilježavanja Nedjelje Božje riječi. Uz dopuštenje uredništva donosimo navedeni članak u privitku.
6. U Vikarijatu u Osijeku **17. siječnja 2023.** god prigodom Nedjelje Božje riječi održat će se i **okrugli stol** na temu „**Smisao Biblije**“. Datum je znakovit jer Katolička Crkva 21. siječnja slavi Nedjelju Božje riječi, a jednako tako 18. siječnja započinje i Ekumenska molitvena osmina za jedinstvo kršćana. Susret će moderirati vlč. dr. sc. Davor Vuković s KBF-a u Đakovu i predstojnik Instituta za novu evangelizaciju sv. Ivan Pavao II. u Osijeku. Dijalog će se tijekom okruglog stola odvijati iz više perspektiva te je to razlog sudjelovanja sudionika različitih konfesija.

Osim kršćanskih zajednica koje su na susretu zastupljene iz pravoslavne (Aleksandar Đuranović, paroh osječki), protestantske (Dalibor Kraljik, dekan Evanđeoskog teološkog fakulteta u Osijeku) i katoličke (vlč. dr. Ivan Benaković, Odsjek za Sveto pismo KBF-a u Đakovu, Ured za biblijski pastoral Đakovačko-osječke nadbiskupije) perspektive od izuzetne je važnosti i dijalog sa židovskim narodom te će dionik skupa biti

---

² Prijedlog homilije temeljen na evanđeoskom odlomku *Treće nedjelje kroz godinu* se nalazi u daljnjem tekstu.

i rabin Lucian Moše Prelević iz Židovske općine u Zagrebu te predsjednik židovske općine u Osijeku Damir Lajoš.

Pošavši dakle iz židovstva te krećući se prema kršćanstvu koje se tek rađa u prvim stoljećima nastajala je Biblija kao sveta knjiga naših vjernih zajednica. Taj put želi se rasvijetliti tijekom okrugloga stola. Osim toga, želi se ukazati i na životnost biblijskog govora za svakodnevnicu jer sveti tekstovi uvijek trebaju biti sredstvo posvete naroda Božjeg;

7. U Katoličkoj Crkvi se još od šestog stoljeća služi metodom *Lectio divina* za pristupanje i meditiranje Svetog pisma. Iz tog razloga u *Glasu Koncila* koji nosi nadnevak 22. siječnja 2023. donosi se kratko tumačenje etapa metode *Lectio divina* za meditaciju Svetog pisma:

Lectio divina kao drevna monaška metoda za čitanje Svetoga pisma uistinu je prelijep način čitanja, odnosno bolje rečeno meditiranja Svetoga pisma. Posredstvom te metode za čitanje Svetoga pisma čovjek se u intimi svoga bića stavlja u prostor u kojemu sam Bog govori te se daje oblikovati od toga istoga Božjega govora. U trenutku osluškivanja biblijskog teksta mi čujemo tekst, a s druge strane sam Bog osluškuje titraje naše duše te se događa ono što je temeljno u duhovnome životu, a to je susret osoba. Osobe Isusa Krista koji govori u Pismima, i moje osobe koja žudi da ga поблиže upozna.

Kao metoda čitanja Svetog pisma – *Lectio divina* – odvija se na etapni način:

Prvi korak je *lectio*, odnosno čitanje (osluškivanje) biblijskog teksta koji smo izabrali za razmatranje. Isti tekst treba odjeknuti u našim ušima, ali još više u srcu. Nakon što smo isti tekst čuli dopuštamo da on odjekne u nama, a istodobno nastojimo odgovoriti si na neka pitanja koja je u nama pobudilo osluškivanje istog biblijskog teksta. Pitamo se koja bi bila prvotna nakana sastavljanja istog biblijskog teksta te što taj tekst istinski poručuje današnjem čitatelju (meni). Na taj način se i prelazi u drugi korak koji je *meditatio*, tj. meditacija istog teksta na način da se pitamo što biblijski tekst govori meni, mojoj obitelji, zajednici i sl. Samim time isti tekst me i potiče možda na promjenu nekih životnih stavova i uvjerenja. U sljedećem koraku koji nazivamo *oratio* započinje vrijeme molitve jer sada ono o čemu sam promišljao stavljam pred Gospodina koji me čuje i razumije.

Nakon toga ostajem jednostavno u šutnji, odnosno *kontemplaciji* što je slijedeći korak ove metode. Ništa ne govorim, nego se jednostavno stavljam u prisutnost Boga za koje ga vjerujem da je živ i odjekuje u mojoj nutrini putem svoje Riječi. Na koncu okrijepljen meditacijom nad biblijskim tekstom vraćam se u svakodnevnicu te taj završni dio metode nazivamo *actio* budući da idemo u život i konkretiziramo biblijski tekst u okvirima svoga života.

Dometnimo kako se susreti *Lectio divina* održavaju redovito u **Vikarijatu u Osijeku svakog drugog četvrtka** u večernjim satima pod vodstvom vlč. dr. sc. Davora Vukovića (predstojnik Instituta za novu evangelizaciju sv. Ivan Pavao II. u Osijeku i prof. na KBF-u u Đakovu)

8. Ured za biblijski pastoral Đakovačko-osječke nadbiskupije pokrenuo je ujedno i neke virtualne platforme u kojima svakoga tjedna nastojimo vjernicima diljem Hrvatske i inozemstva davati duhovnu hranu temeljenu na Božjoj Riječi. Virtualna platforma funkcionira na način da se treba prijaviti osobno na broj **+385 95 382 0308** (*Ured za biblijski pastoral*) kako bi bili uključeni u **Whats'app** i **Viber grupu** te potom slijedili biblijske duhovne nagovore te izgrađivali svoju vjeru u svakodnevici. Osim toga stojimo na raspolaganju i za pitanja vjernika, za osobni razgovor i sl.
9. *YouTube kanal* pod naslovom “vlč. Ivan Benaković – Kršćanstvo koje ima smisla” redovito objavljuje audio i video zapise TV emisija, biblijskih tribina i propovjedi koje onda vjernici mogu više puta slušati te nad njima promišljati. Na kanal se možete besplatno pretplatiti i pratiti redovite sadržaje putem slijedećeg linka:
<https://www.youtube.com/channel/UCuYyNXA2UHi-G7Trvsupa-A>
10. Prošle godine na Slavonskoj televiziji (STV) započelo je emitiranje emisije pod naslovom "Kršćanstvo koje ima smisla" koju uređuje i vodi profesor biblijskih znanosti na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Đakovu i nadbiskupijski povjerenik za biblijski pastoral vlč. Ivan Benaković. U emisiji se nastoji na jednostavan i suvremen način govoriti o svetopisamskim tekstovima u perspektivi življene svakodnevnicе. Emisiju možete gledati svakoga četvrtka na Slavonskoj televiziji s početkom u 21.30 h.

Nacrt homilije za *Nedjelju Božje riječi* na temelju evanđeoskog odlomka *Treće nedjelje kroz godinu*

21. siječnja 2024.

Biblijski tekstovi nad kojima promišljamo:

Jon 3, 1-5.10; Mk 1, 14-20

Nacrt homilije

Pročitavši misli poznatog britanskog pisca i kršćanskog apologete Gilberta Keith Chestertona o smislu obraćenja za katolike u njegovoj knjizi *Katolička Crkva i obraćenje*, čovjek može ostati uvelike zbunjen jer ovaj autor u navedenom djelu problematizira koncept obraćenja. Što bi označavalo obraćenje? – pita se ovaj autor. Radikalna, odnosno apsolutna promjena životnih navika i biranje novog stila života koji će biti usmjeren na život za Krista i u Kristu ili pak nešto drugo? Osim toga potaknut često zbunjujućim govorom o smislu istog pojma vjernik suvremenog društva ne može ne pomisliti kako obraćenje niti nije za njega jerbo često može čuti kako je to cjeloživotni proces te nešto što je uistinu mukotrpno, a s druge strane smislenost istog procesa mu često izmiče. A opet ima i onih koji govore o obraćenju kao apsolutnom zaokretu u odnosu na ono prije te početku novog života. Pri tome vjernik ne zna što mu je od toga dvoga teže prihvatiti. Zbunjenost biva tim veća ukoliko se zapazi da je prva i temeljna Isusova propovijed bila upravo ona o obraćenju i vjerovanju evanđelju. Jer to stoji na samom početku Isusova djelovanja – poziv na obraćenje i istinska vjera u evanđeosku poruku. Stoga nije zgorega pojasniti narav Isusova obraćenja te samim time načine kako do istoga čovjek može doći.

Obraćenje je kako i sama hrvatska riječ kaže – obrat. Pretpostavlja se dakle da čovjek odlučuje mijenjati načine kretanja. I to doista i jeste smisao ovoga pojma na hebrejskom jeziku jer će hebrejski glagol *šub* naglašavati povratak na pravi put. Sama činjenica povratka na pravi put pretpostavljać će da je čovjek s njega u jednom trenutku otišao te da ga poznaje jer onda mu se može i vratiti. Ukoliko je pak to u pitanju onda se u biblijskom konceptu obraćenja krije jedna duboka istina o čovjeku, a može ju se sažeti u slijedećem. Naime, biblijska vizija obraćenja usmjerena je na

ljudskom ponovnom otkrivanju puta s kojega je zašao, a kojega u dubini sebe poznaje. Teologija je to nazvala naravnim zakonom koji je upisan u svakog čovjeka. On kao da teče venama te čovjeka neprestano poziva da mu se vrati.

I doista, ne može se prosječni čitatelj biblijskog teksta malog spisa Knjige o Joni oteti dojmu da je čovjeku dobro poznato da ne treba biti onaj koji proljeva krv i zatire tuđe gradove. Jer to je temeljna povijesna trauma koja se krije iza te male biblijske pripovijesti o proroku koji neprijateljskom Asirskom narodu mora naviještati obraćenje, odnosno povratak viziji bratstva koja je u njega duboko upisana, ali ju je on zbog vlastitih interesa potamnio. No, stvari bivaju time kompleksnije jer prorok sam ne vjeruje u promjenu Asiraca zbog osobno preživljene traume s njihove strane. Tada u proroku započinje osobna borba opiranja Bogu koji poziva na obraćenje. Jer kako vjerovati onome tko te povrijedio do te mjere da je spalio tvoj grad? U silini vlastite životne borbe s neprihvatanjem mogućnosti promjene Ninivljana on sam odlazi s puta koji mu Bog nalaže te započinje njegovo osobno lutanje. Sve do onog trenutka kada shvaća da i sam je potreban obraćenja vlastitog vjerničkog bića koje je pozvano ljubiti i neprijatelje.

Sve do sada rečeno pokazuje kako se do istinskog obraćenja, odnosno promjene životnog stila ne dolazi ni na koji drugi način osim povjerenjem u Božje riječi. Tek čovjek izručen snazi božjeg govora uspijeva nadvladati sebe i svoju bujicu riječi budući da tada biva uhvaćen u mrežu Kristove riječi. Baš kao i prvi učenici koji napuštaju svoje ribarenje kako bi osluhnuli Kristove riječi. Ukoliko bi nepažljivi čitatelj pomislio da je to jednostavno samo neka prizove u pamet sliku ribarskih brodica na hrvatskom priobalju te činjenicu oporosti i krutosti čovjeka mora. I baš to je ono što Krist svojom riječju želi promijeniti. Ljudske misli i ljudske riječi učiniti više božanskim tako što će ljudsku riječ protkati božanskom riječju.

Promjena o kojoj je riječ možda je još snažnije naznačena u grčkoj riječi za obraćenje – *metanoia*. Ona naznačuje proces odlaženja onkraj uma, odnosno svojih misli i riječi. Tek na taj način čovjek postaje više božji, a manje u okvirima svoje ljudskosti. Zato bi jedno od temeljnih poslanja Crkve uistinu trebalo biti naviještanje Božje Riječi što i jest smisao cjelokupnog crkvenog poslanja. Ona je pozvana biti tumačem Kristovih Riječi po kojima čovjek sve više mijenja sebe u perspektivi postanka i ostanka djetetom božjim. Stoga je Treća nedjelja kroz crkvenu godinu od strane pape Franje 2019. godine i proglašena Nedjeljom Božje riječi. Jer ukoliko u ljudskom srcu zagospodari Riječ božja on je sposoban biti neprestano nov i istinski

ispunjen Kristom. Život tada biva smisleniji i lakši jer Riječ osvjetljava tmine ljudskog života i neprestano ga vodi k izvoru božje milosti.

Molitva vjernika na Nedjelju Božje riječi

Treća nedjelja kroz godinu

21. siječnja 2024.

Uvod

Draga braćo i sestre,
slaveći danas Nedjelju Božje riječi u duhu zahvalnosti Bogu koji nam je ostavio veliko blago Božje riječi te nam i danas progovara u Svetome pismu usmjerimo sada svoje ponizne molitve Bogu moleći zajedno:

Usliši nas nebeski Oče!

1. Za papu Franju i za sve crkvene poglavare da budu uvijek vjerni i autentični navjestitelji Božje riječi po kojoj nam sam Gospodin progovara, molimo Te.
2. Svetu Crkvu Katoličku otvaraj Gospodine uvijek poticajima svoga Duha da bi mogla biti vjerna slušateljica i vršiteljica tvojih istina o kojima nam progovara Sveto pismo, molimo Te.
3. Našu Đakovačko-osječku nadbiskupiju, obdari Gospodine uvijek vjernim i revnim navjestiteljima Tvoje Riječi, molimo Te.
4. Naše društvo često prepušteno samome sebi jer se ponekada udaljuje od biblijske istine o čovjeku. Prikazujemo ti stoga Gospodine sve ljude koji i danas vape za usmjerenjima po kojim će skladno živjeti svoju svakodnevnicu. Neka pronašavši Tebe u Svetim pismima osjete utjehu i radost na svome ovozemaljskom putu, molimo Te.
5. Prikazujemo Ti Gospodine sve nas koji se svake nedjelje okupljamo da slušamo i razmatramo Tvoju Svetu. Učini nas uvijek otvorenima i pozornima na tvoju Riječ po kojoj nam se sam otkrivaš da te što bolje upoznamo, molimo Te.
6. Svim našim pokojnima koji su za vrijeme svoga ovozemaljskog puta slušali i meditirali Božju riječ, a osobito onima koji su bili revni navjestitelji Tvoje Riječi, udijeli Gospodine mir u svome Očinskome krilu, molimo Te.

Zaključak

Uputili smo Ti Gospodine naše iskrene prošnje u kojima ti donosimo same sebe. One su odgovor naše nutrine na slušanje Tvoje Riječi u kojoj nam daruješ sama sebe. Po našim molitvama primi Gospodine izraz naše nutarnje zahvalnosti za tvoju Riječ u kojoj nam se u svakome misnome slavlju daruješ te nas uvijek otvaraj poticajima tvoje svete riječi. Po Kristu.

Materijale priredio:
vlč. dr. sc. Ivan Benaković,
nadbiskupijski povjerenik za biblijski pastoral.